

IT i företag 2008 (vissa frågor avser 2007)

IT0101

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa uppgifter	2
A.1 Ämnesområde	2
A.2 Statistikområde	2
A.3 SOS-klassificering	2
A.4 Statistikansvarig	2
A.5 Statistikproducent	2
A.6 Uppgiftsskyldighet	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	3
A.10 Syfte och historik	3
A.11 Statistik användning	3
A.12 Uppläggning och genomförande	3
A.13 Internationell rapportering	4
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B Kvalitetsdeklaration	4
B.0 Inledning	4
B.1 Innehåll	4
1.1 Statistiska målstorheter	4
1.2 Fullständighet	5
B.2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått	8
B.3 Aktualitet	9
3.1 Frekvens	9
3.2 Framställningstid	9
3.3 Punktlighet	9
B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet	9
4.1 Jämförbarhet över tiden	9
4.2 Jämförbarhet mellan grupper	11

4.3	Sam användbarhet med annan statistik	11
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	11
5.1	Spridningsformer	11
5.2	Presentation	11
5.3	Dokumentation	11
5.4	Tillgång till primärmaterial	11
5.5	Upplysningstjänster	12

A Administrativa uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Informationsteknik

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Användning och tillgång av IT i företag och bland individer

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100)

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Ingrid Persson
Telefon: 08-50694666
Telefax: 08-506 948 12
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: SCB
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Ingrid Persson
Telefon: 08-50694666
Telefax: 08-506 948 12
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100). Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken.

A.8 Gallringsföreskrifter

Inga gallringsföreskrifter finns.

A.9 EU-reglering

Framställning av statistiken finansieras till viss del av EU. Undersökningen är gemensam för EU-länderna som tillsammans med EU:s statistikmyndighet Eurostat utformat frågor och definitioner. Från och med år 2006 är undersökningen EU-reglerad. (Europaparlamentets och rådets förordning (EC) nr 808/2004 av den 21 april 2004.)

A.10 Syfte och historik

Undersökningen avser att belysa användningen av informationsteknik i svenska företag. Den har genomförts nio gånger: åren 2000-2008. Modellen för undersökningen togs fram i ett nordiskt samarbete 1999 och liknande undersökningar har genomförts flera gånger i alla nordiska länder utom Island där undersökningen genomfördes för första gången under 2002. År 2001 har en vidareutveckling av den nordiska modellen känt använts av Eurostat som delfinansierat denna undersökning och liknande undersökningar i ett flertal andra europeiska länder. Data för årets undersökning har samlats in med hjälp av enkäter som i Sverige skickades ut i mitten av mars 2008.

A.11 Statistikanvändning

Huvudanvändare är EU:s statistikmyndighet Eurostat, Näringsdepartementet, Statens institut för kommunikationsanalys (SIKA), Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), Post- och telestyrelsen (PTS), Verket för innovationssystem (Vinnova), Verket för förvaltningsutveckling (Verva) och NUTEK. Även media, branschorganisationer, enskilda företag och allmänheten är användare av statistiken.

A.12 Uppläggning och genomförande

Data för undersökningen har samlats in med hjälp av postenkäter som skickats ut till ett urval av företag med tio anställda eller fler. Företag med 200 anställda eller fler har totalundersöks. Enkäterna skickades ut i mitten på mars 2008 och datainsamlingen pågick fram till slutet på juni månad.

A.13 Internationell rapportering

Resultatet från undersökningen rapporteras till Eurostat.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

2009 års undersökning kommer att ha tyngdpunkt på företagens elektroniska affärsprocesser och e-handel. Fr.o.m. 2009 kommer den nya nomenklaturen efter näringsgren (SNI 2007) att användas vid urvalsdragning och resultatsammanställning.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

IT-användning i företag är en urvalsundersökning som genomförs på ett harmoniserat sätt inom EU.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Undersökningen belyser företags tillgång till och användning av informationsteknik. Målstorheten är för de flesta variabler andel företag som använder olika typer av IT-system och IT-relaterade tekniker. Användningen av datorer och Internet beskrivs även som andel av företagets sysselsatta. E-handeln beskrivs med hjälp av ekonomiska variabler.

1.1.1 Objekt och population

Undersökningsenheten är företagsenheten. Företagsenheter är i de flesta fall detsamma som en juridisk enhet, men i vissa fall bedöms flera juridiska enheter ha så integrerad verksamhet att de av SCB bedöms vara en företagsenhet. Rampopulationen utgörs av företagsenheter med SNI-koderna¹ 15-37, 40-41, 45, 50-52, 55, 60-67, 70-74, 92.1+92.2 samt 93 som fanns registrerade i SCB:s Företagsdatabas (FDB) under mars 2008. Endast företagsenheter med tio anställda eller fler ingår i undersökningen.

1.1.2 Variabler

Undersökningen innefattar variabler som belyser företagets tillgång till och användning av informationsteknologi. Fr.o.m. 2008 har undersökningen större fokus på elektroniska affärsprocesser. Exempel på variabler:

- Vilka anslutningar har företaget till Internet?
- Använder företaget Internet vid kontakter med myndigheter, kommuner eller landsting?
- Har företaget en hemsida?

¹ SNI står för *Svensk Näringsgrensindelning*, se vidare avsnittet om redovisningsgrupper på nästa sida.

- Har företaget automatiserat informationsutbyte med andra företags eller organisationers IT-system?
- Använder företaget ett affärssystem?
- Har företaget tagit emot beställningar via Internet eller andra datornätverk?

1.1.3 Statistiska mått

De statistiska måtten är andel företag med en egenskap, e-handel som andel av omsättningen eller i kronor, andel sysselsatta med tillgång till en viss teknik samt antal anställda med IT-specialistkompetens.

1.1.4 Redovisningsgrupper

1.1.5 Referenstider

Undersökningen innehåller flera olika referenstider. För huvuddelen av variablerna är referenstiden januari 2008. För frågor som rör e-handel, rekrytering av personal med IT-kompetens, arbete med programvaruutveckling samt kontakter med myndigheter är år 2007 referenstid.

1.2. Fullständighet

Företagens tillgång till och användning av IT är ett omfattande område som endast delvis kan belysas i denna typ av undersökning.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Undersökningen är en urvalsundersökning och kan därmed antas vara behäftad med tre sorters fel: *urvalsfel* (som beror på att endast ett urval företag har undersökts och att dessa inte riktigt är representativa för samtliga företag), *bortfallsfel* (som beror på att svar saknas helt eller delvis från utvalda företag) och *mätfel* (som framför allt uppkommer på grund av att frågor och definitioner missuppfattas och att alltför grova uppskattningar lämnas). Om det finns systematik i mätfeLEN, t.ex. om många företag missuppfattar en fråga på samma sätt, uppkommer skevhet i materialet. Även i bortfallet kan det finnas systematik som leder till skevhet i materialet, t.ex. att företag som inte har en viss egenskap uteblir med svar då frågan inte upplevs som aktuell.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsramen är företagsenheter inom de branscher och storleksklasser som undersökts och som var aktiva i början av mars 2008. Urvalsramen tas fram från

SCB:s Företagsdatabas (FDB). Ramen är indelad i strata efter bransch och storleksklass. I strata bestående av företag med 200 anställda eller fler är samtliga företag med i urvalet. För strata bestående av företag med 10-199 anställda har ett stratifierat slumpmässigt urval med optimal allokering gjorts. I strata med tio företag eller färre har alla företag undersökts. I strata med fler än tio företag har åtminstone tio företag undersökts. Totalt omfattar urvalet 4 297 företag. Positiv urvalssamordning med förra årets undersökning har använts, för att få så jämförbara resultat som möjligt.

Den osäkerhet som uppkommer på grund av att undersökningen är en urvalsundersökning anges av konfidensintervallet. Ett 95-procentigt konfidensintervall ges av:

$$\text{Skattning} \pm 1,96 \times \text{medelfel}$$

där $1,96 \times \text{medelfel}$ utgör halva konfidensintervallets längd.

Om konfidensgraden är vald till 95 procent innebär det att konfidensintervallet omfattar det sanna värdet på det vi vill mäta med 95 procents säkerhet.

2.2.2 Ramtäckning

Problem med ramtäckning kan antingen ta sig uttryck i *övertäckning*, dvs. att företag som inte borde ha varit med i ramen är det, eller *undertäckning*, dvs. att företag som borde ha varit med i ramen inte är det. Företag som minskat i storlek så att de har mindre än tio anställda antas motsvaras av företag som ökat i storlek och därmed bör ingå i ramen. De har alltså behandlats som svarande och inte som övertäckning. De problem som uppstår när företag slås samman har hanterats efter riktlinjerna i *tabell 3* nedan.

Tabell 3

Hantering vid sammanslagning av företag

ituation	Åtgärd
• Sammanslagning av två företag, A och B, som ingår i urvalet. B är det större företaget.	Företag A ses som övertäckning, företag B besvarar enkäten (med variabelvärden för A+B om möjligt).
• Endast företag A, det mindre, ingår i urvalet.	A ses som övertäckning.
• Företag B, det större, ingår i urvalet, men inte A.	Företag B redovisar variabelvärden för A+B i sin redovisningsgrupp. Uppräkningsstalet för det utvalda företaget (B) används.

2.2.3 Mätning

Uppgifterna har samlats in genom en postenkät. I undersökningen kan mätfel ha uppkommit genom att uppgiftslämnarna missförstått vissa frågor eller definitioner i enkäten. Mätfel kan även uppkomma när uppgiftslämnare tvingas göra grova uppskattningar på vissa frågor. På frågorna som avser andelen av företagets omsättning som kommer från handel via Internet eller andra datornätverk, gör företagen ofta grova uppskattningar. Detta beror på att dessa uppgifter ofta är svåra att ta fram på ett enkelt sätt.

Utöver detta kan en systematisk över- eller underskattning ske på vissa frågor. Det skulle t ex. kunna finnas risk att andel företag som använder säkra protokoll eller digital signatur är överskattad då företaget är benägna att inte påvisa brister i säkerheten.

2.2.4 Svarsbortfall

Det finns två typer av bortfall: *objektsbortfall* och *partiellt bortfall*. Objektsbortfall utgörs av de företag som inte svarar på enkäten, medan partiellt bortfall innebär att ett företag svarar på enkäten, men hoppar över en eller flera frågor. Svarsfrekvensen i denna undersökning är 83 procent, vilket innebär en stor kvalitetsökning jämfört med föregående år då svarsfrekvensen legat på under 70 procent. Ökningen beror till största delen på att undersökningen nu har svarsplikt. Ett stort bortfall ökar osäkerheten i skattningarna. Svarsbortfall ökar även risken för skevhet i skattningarna.

Tabell 4 nedan visar objektsbortfallet uppdelat på redovisningsgrupper.

Tabell 4

Objektsbortfall efter redovisningsgrupp

Redovisningsgrupp	Objektsbortfall, %
Totalt	17
<i>Storleksklasser</i>	
10-49 anställda	17
50-249 anställda	17
250-	16
<i>Branscher (SNI)</i>	
15-37	13
40-41	15
45	16
50-55	20
60-63	17
64	21
65-67	14
70-74	16
92.1-92.2 + 93	19

2.2.5 Bearbetning

Uppgifterna har granskats utifrån hur svaren på de olika frågorna hänger ihop logiskt. Vid ologiskheter eller bortfall på viktiga frågor har företagen återkontaktats för att ges möjlighet att komplettera de i enkäten angivna svaren. Särskild vikt har lagts vid att återkontakta större företag då deras svar har stor betydelse för undersökningens tillförlitlighet. Registeruppgifter från momsregistret har använts för att beräkna e-handeln i kronor. I den mån sådana registeruppgifter inte varit tillgängliga har uppgifter från andra källor använts. En del företag som har besvarat enkäten har hoppat över vissa frågor. I de fall där det har funnits en möjlighet att logiskt dra slutsatser om svaret på sådana frågor har upprättningar gjorts. I annat fall har endast imputering skett endast i undantagsfall. Detta undantagsfall gäller när det finns grund för att tro att många företag hoppar över frågor som berör användning av viss teknik som de inte använder. För att då undvika en överskattning i resultaten på dessa frågor antas i resultatbearbetningen att ett uteslutet svar innebär att företaget inte använder sig av den teknik som frågan gäller. Detta kan i sin tur innebära en risk för underskattning särskilt för variabler med stort partiellt bortfall.

I *tabell 5* nedan framgår det för vilka frågor som det partiella bortfallet varit särskilt stort. Det partiella bortfallet i tabellen är det partiella bortfallet för totalen för respektive fråga. Det partiella bortfallet kan variera en del mellan de olika redovisningsgrupperna.

Tabell 5

Frågor med särskilt stort partiellt bortfall

Fråga	Partiellt bortfall, %
Affärssystem	11,7
Format som används vid automatiskt datautbyte: XML-baserat format	(vet ej + bortfall)
Format som används vid automatiskt datautbyte: Proprietär, ej öppen standard	11,3
Format som används vid automatiskt datautbyte: EDIFACT eller liknande	7,2
	6,4

2.2.6 Modellantaganden

Inga särskilda modellantaganden görs i undersökningen.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

95-procentiga konfidensintervall har använts och återfinns i tabellbilagan till rapporten *Företagens användning av IT 2008*.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Undersökningen har genomförts årligen i nio år och avsikten är att den även i fortsättningen skall genomföras årligen.

3.2 Framställningstid

Undersökningen gick ut i mitten av mars 2008 och huvuddelen av svaren kom in under mars, april och maj månad. Resultatet publiceras cirka åtta månader efter att huvuddelen av datainsamlingen avslutats.

3.3 Punktlighet

Rapporten publicerades i december 2008.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Många variabler är direkt jämförbara med tidigare års undersökningar. Dock ändras enkäten delvis varje år och nya frågor tillkommer medan andra tas bort. Det förekommer även att frågeformuleringen ändras något och att resultaten därför inte är helt jämförbara. Nedan framgår vilka variabler som är direkt jämförbara med 2007 års undersökning och vilka frågor som är nya eller ändrade. Även den låga svarsfrekvensen 2007 bör beaktas vid jämförelse med årets resultat.

Jämförbara frågor med 2007:

Frågenr 2008	Frågeinnehåll
Q01a	Använder företaget datorer?
Q01b	Andel sysselsatta som använder datorer
Q02b	Trådlöst lokalt nätverk (WLAN)
Q03	Intranät
Q05	Extranät
Q06	Använder operativsystem med öppen källkod
Q07a	Har företaget tillgång till Internet?
Q07b	Andel sysselsatta som använder Internet
Q08b	DSL (ADSL, SDSL m.fl.)
Q08c	Andra fasta anslutningar (t.ex. fiber eller radiolänk)
Q08d	Mobiltelefonnätet (GPRS, EDGE, 3G/UMTS)
Q09a	Internetbank eller andra finansiella tjänster
Q09b	Lära upp och utbilda personalen
Q10	Internet vid kontakt med myndigheter
Q11a	Söka information
Q11b	Hämta blanketter
Q11c	Returnera ifyllda blanketter

Q11d	Fullständig elektronisk ärendehantering
Q11e	Lämna in anbud i elektroniska upphandlingssystem
Q12	Har företaget hemsida/webbplats?
Q13a	Produktkataloger/prislistor
Q14	Skickade företaget meddelande där digital signatur användes
Q20a	Skicka beställningar till leverantörer
Q20b	Tar emot e-fakturor
Q20c	Ta emot beställningar från kunder
Q20d	Skicka e- fakturor
Q28	Använder företaget ett affärssystem (ERP-system)
Q29a	Använder CRM system för att samla in, lagra, göra informationen tillgänglig
Q29b	Använder CRM system för att analysera informationen i marknadsföringssyfte
Q31	Använder säkra protokoll såsom SSL, TLS
Q33a	Har företaget egen personal som arbetar med programvaruutveckling?
Q33b	Antal årsverken för arbete med programvaruutveckling år 2007
Q33ca	Programvaruutveckling för företagets egen användning
Q33cb	Programvaruutveckling för extern försäljning
Q33cc	Övrigt, t.ex. underhåll, support m.m.

Nya eller ändrade frågor 2008:

Frågenr 2008	Frågeinnehåll
Q02a	Internt datornätverk
Q04	Applikation för personalen
Q08a	Modem eller ISDN
Q13b	Kundanpassa eller designa produkterna
Q13c	Beställa on-line
Q13d	On-linebetalning
Q13e	Individuellt anpassat innehåll
Q13f	Annonsering om lediga jobb
Q15	Har företaget eget domännamn?
Q16	Planerar företaget skaffa eget domännamn?
Q17	Vilka toppdomäner har företaget?
Q18a	Vilken är den primära toppdomänen i Sverige?
Q18ba	Används domännamnet till e-post?
Q18bb	Används domännamnet till hemsida?
Q18bc	Används domännamnet för annat?
Q19	Har företaget automatiserat informationsutbyte med andra?
Q20e	Skicka eller ta emot produktinformation
Q20f	Skicka eller ta emot transportdokument
Q20g	Skicka betalningsinstruktioner
Q20h	Skicka eller ta emot data till/från myndigheter
Q21a	EDIFACT eller liknande format
Q21b	XML-baserat format
Q21c	Proprietär, ej öppen, standard
Q22	Delar företaget information elektroniskt med kunder/leverantörer?
Q23a	Information om lagersaldo m.m - med leverantörer
Q23b	Leveransläget - med leverantörer
Q24a	Information om lagersaldo m.m - med kunder
Q24b	Leveransläget - med kunder
Q25a	Via webbsidor
Q25b	Via automatiserat datautbyte

Q26a	Styrning av lagernivåer - vid kundbeställning
Q26b	Bokföring - vid kundbeställning
Q26c	Produktions- eller tjänststyrning
Q26d	Distributionsstyrning
Q27a	Styrning av lagernivåer - vid inköp
Q27b	Bokföring - vid inköp
Q30a	Tagit emot beställningar via Internet eller andra nätverk 2007
Q30b	Hur stor andel av omsättningen?
Q30ca	Via en webbsida
Q30cb	Via automatiserat informationsutbyte
Q32a	Har beställt via Internet eller andra nätverk
Q32b	Andel av av inköpen?

Se rapporten Företagens användning av IT 2008 för att ta del av enkäten i sin helhet.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken är i princip jämförbar med de övriga studier som genomförts av andra länder inom ramen för det europeiska samarbetet. Det är dock stora skillnader mellan svarsfrekvenserna i dessa undersökningar och även vissa skillnader i täckning, metodik mm.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

-

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistik om IT-användning bland företag 2008 redovisas i publikationen *Företagens användning av IT 2008*, i SCB:s databaser samt av EU:s statistikmyndighet Eurostat. Publikationen *Företagens användning av IT 2008* finns tillgänglig på www.scb.se från och med 2008-12-17 samt kommer att finnas i tryckt form i början på 2009.

5.2 Presentation

Publikationen har ett omfång är ca 100 sidor och består av text, tablåer, tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

Det finns ingen ytterligare lätt tillgänglig dokumentation av undersökningen utöver denna beskrivning av statistiken.

5.4 Tillgång till primärmaterial

Specialbearbetningar kan göras av materialet såsom andra aggregeringar efter branscher och storleksklasser, förutsatt att resultatet inte medför att något företag går att identifiera. Aidentifierat material kan göras tillgängligt för forsknings- och statistikändamål, efter särskild prövning.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor kring undersökningen, kontakta Ingrid Persson, tfn 08-506 946 66 eller Johan Sjöberg, tfn 08-506 941 28 vid enheten för Investeringar, FoU och IT vid SCB. Det går även att vända sig till den centrala informationsservicen på SCB med telefonnummer 08-506 948 01 eller skriva till infoservice@scb.se.